

Sygn. akt III AUa 451/19

## WYROK

*W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ*

Dnia 12 lutego 2020 r.

**Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych**

w składzie:

Przewodniczący	sędzia Elżbieta Gawda
Sędziowie	sędzia Barbara Mazurkiewicz-Nowikowska sędzia Krzysztof Szewczak (spr.)
Protokolant: starszy sekretarz sądowy Krzysztof Wiater	

po rozpoznaniu w dniu 12 lutego 2020 r. w Lublinie

sprawy C. K.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o prawo do emerytury rolniczej

na skutek apelacji C. K.

od wyroku Sądu Okręgowego w Siedlcach

z dnia 24 kwietnia 2019 r. sygn. akt IV U 557/18

**oddala apelację.**

Barbara Mazurkiewicz-Nowikowska Elżbieta Gawda Krzysztof Szewczak

**III AUa 451/19**

## UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 5 czerwca 2018 r., znak: (...), Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego odmówił ubezpieczonej C. K. prawa do emerytury rolniczej, ponieważ ubezpieczona nie udowodniła 25 lat podlegania ubezpieczeniu rolniczemu.

W odwołaniu od tej decyzji ubezpieczona C. K., podnosząc, iż organ rentowy powinien jej zaliczyć do okresów ubezpieczenia okres pracy w gospodarstwie rolnym teściów, a następnie męża, domagała się jej zmiany poprzez ustalenie jej prawa do emerytury rolniczej.

W odpowiedzi na odwołanie Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego wnosił o jego oddalenie. Uzasadniając swoje stanowisko podniósł, że zaskarżona decyzja jest słuszna, ponieważ w okresie od dnia 1 stycznia 1983 r. do dnia 27 lutego 1985 r. C. K. nie podlegała ubezpieczeniu społecznemu rolników jako domownik.

Wyrokiem z dnia 24 kwietnia 2019 r. Sąd Okręgowy w Siedlcach oddalił odwołanie.

W uzasadnieniu tego wyroku Sąd I instancji ustalił, że C. K., urodzona w dniu (...), legitymuje się okresem podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników w rozmiarze 23 lata, 7 miesięcy i 23 dni. Zgodnie z art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (t.j. Dz.U. z 2017 r., poz. 2336) emerytura rolnicza przysługuje ubezpieczonemu, który spełnia łącznie następujące warunki:

1/ osiągnął wiek 60 lat, jeśli jest kobietą, albo 65 lat, jeśli jest mężczyzną;

2/ podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 25 lat.

W ocenie Sądu Okręgowego ubezpieczona nie udowodniła podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu rolników przez okres co najmniej 25 lat. Organ rentowy zaliczył ubezpieczonej następujące okresy podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników: od dnia 26 czerwca 1966 r. do dnia 4 sierpnia 1968 r. – okres pracy w gospodarstwie rolnym rodziców; od dnia 18 kwietnia 1975 r. do dnia 31 grudnia 1982 r. – okres pracy w gospodarstwie rolnym teściów; od dnia 28 lutego 1985 r. do dnia 31 grudnia 1988 r. – okres pracy w gospodarstwie rolnym; od dnia 1 stycznia 1992 r. do dnia 30 września 2000 r. – okres pracy w gospodarstwie rolnym oraz od dnia 1 stycznia 2001 r. do dnia 31 marca 2002 r. – okres pracy w gospodarstwie rolnym. Nie zaliczono okresu pracy w gospodarstwie rolnym teściów od dnia 1 stycznia 1983 r. do dnia 27 lutego 1985 r., ponieważ wnioskodawczyni nie podlegała ubezpieczeniu społecznemu rolników jako domownik. Sąd Okręgowy uznał to ustalenie za prawidłowe. Zgodnie z art. 20 ust. 1 i 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników dla osób urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r. do okresów ubezpieczenia rolniczego zalicza się okresy podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników indywidualnych i członków ich rodzin w latach 1983-1990 oraz okresy prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia, przed dniem 1 stycznia 1983 r. Oznacza to, że po dniu 1 stycznia 1983 r. warunkiem niezbędnym do uwzględnienia tego okresu do emerytury rolniczej jest podleganie ubezpieczeniu społecznemu rolników. W okresie od dnia 1 stycznia 1983 r. do dnia 27 lutego 1985 r. C. K. pracowała w gospodarstwie rolnym teściów, ale w tym okresie nie były odprowadzane składki na jej ubezpieczenie społeczne rolników jako domownika. Zgodnie z art. 6 pkt 14 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników ilekroć w ustawie jest mowa o okresach podlegania określonego ubezpieczeniu społecznemu – rozumie się przez to tylko takie okresy, za które opłacono przewidziane w odpowiednich przepisach składki na to ubezpieczenie, chyba że w myśl tych przepisów nie istniał obowiązek opłacania składek. Obowiązek opłacania składek na ubezpieczenie domownika od dnia 1 stycznia 1983 r. wynikał z art. 44 ust. 3 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin (Dz.U. Nr 40, poz. 268 ze zm.). Zgodnie z tym przepisem obowiązek opłacania składki za domowników powstaje od pierwszego dnia miesiąca kalendarzowego następującego po miesiącu, w którym osoby te podjęły pracę w gospodarstwie rolnym, a ustaje z końcem miesiąca kalendarzowego, w którym przestały pracować w gospodarstwie. W świetle ostatnio powołanego przepisu nie można okresu od dnia 1 stycznia 1983 r. do dnia 27 lutego 1985 r. zaliczyć do okresów wymienionych w art. 19 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników. W związku z tym Sąd Okręgowy stwierdził, że C. K. nie udowodniła okresu co najmniej 25 lat podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu rolników.

Mając to wszystko na uwadze Sąd Okręgowy oddalił odwołanie.

Apelację od tego wyroku wniosła ubezpieczona C. K.. Zaskarżając wyrok Sądu I instancji w całości, wnioskodawczyni zarzuciła mu wadliwe nieuwzględnienie do okresu podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu rolników okresu jej pracy w gospodarstwie rolnym teściów i opłacania z tego tytułu składek od dnia 1 stycznia 1983 r. do dnia 27 lutego 1985 r. oraz jej pracy w gospodarstwie rolnym męża i opłacania z tego tytułu składek od dnia 1 stycznia 1989 r. do dnia 31 marca 1991 r.

W konsekwencji tego zarzutu C. K. domagała się zmiany zaskarżonego wyroku poprzez przyznanie jej emerytury rolniczej.

W uzasadnieniu apelacji ubezpieczona podniosła, że Sąd I instancji pominął dowód z załączonego do odwołania pisma ZUS Oddziału w S. z dnia 14 sierpnia 2010 r., z którego wynika, że za okres od dnia 1 stycznia 1983 r. do dnia 27 lutego 1985 r. były za nią opłacone składki na Fundusz Ubezpieczenia Społecznego (...). Do apelacji ubezpieczona załączyła również kopię decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z dnia 20 lipca 2004 r., w której uznano opłacanie składek przez okres 6 lat, 5 miesięcy i 5 dni, tj. od 1 stycznia 1983 r. do 20 lipca 2004 r.

### **Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:**

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie, ponieważ nie zostały w niej przedstawione zarzuty skutkujące zmianą lub uchynieniem zaskarżonego wyroku.

Ustalenia Sądu I instancji i wyprowadzone na ich podstawie wnioski Sąd Apelacyjny w pełni podziela i przyjmuje za własne. Sprawia to, że nie zachodzi potrzeba powtarzania szczegółowych ustaleń faktycznych oraz dokonanej w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku interpretacji przepisów prawa mających zastosowanie w sprawie niniejszej (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 8 października 1998 r., II CKN 923/97 – OSNC 1999, z. 3, poz. 60; z dnia 12 stycznia 1999 r., I PKN 21/98 – OSNAP 2000, nr 4, poz. 143; z dnia 20 stycznia 2000 r., I CKN 356/98 – LEX nr 50863; z dnia 7 kwietnia 2004 r., IV CK 227/03 – LEX nr 585855; z dnia 20 maja 2004 r., II CK 353/03 – LEX nr 585756; z dnia 17 lipca 2009 r., IV CSK 110/09 – LEX nr 518138; z dnia 27 kwietnia 2010 r., II PK 312/09 – LEX nr 602700).

Sąd I instancji ustalając stan faktyczny oparł się na całokształcie zebranego materiału dowodowego, należycie go rozważył i przedstawił prawidłową jego ocenę, którą właściwie uzasadnił. Wskazane w apelacji okresy: od dnia 1 stycznia 1983 r. do dnia 27 lutego 1985 r. oraz od dnia 1 stycznia 1989 r. do dnia 31 marca 1991 r., jak trafnie przyjął Sąd I instancji, nie mogły być zaliczone jako okresy podlegania C. K. ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu rolników.

We wstępie do dalszych rozważań należy zauważyć, że zgodnie z art. 6 pkt 14 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 174) przez okresy podlegania ubezpieczeniom społecznym rozumie się tylko takie okresy, za które opłacono przewidziane w odpowiednich przepisach składki na to ubezpieczenie, chyba że w myśl tych przepisów nie istniał obowiązek opłacania składek.

Apelantka podała, że w pierwszym ze spornych okresów (od dnia 1 stycznia 1983 r. do dnia 27 lutego 1985 r.) pracowała jako domownik w gospodarstwie rolnym teściów. Nie było to jednak jej główne źródło utrzymania w tym okresie, ponieważ ze świadectwa pracy wydanego jej w dniu 29 lutego 1992 r. przez Ż. Zakłady (...) w Ż. wynika, że C. K. była zatrudniona w tych Zakładach w okresie od dnia 19 stycznia 1983 r. do dnia 29 lutego 1992 r. (dowód: świadectwo pracy – k. 13 akt organu rentowego). Praktycznie w całości oba w/w sporne okresy (z wyjątkiem okresu od dnia 1 stycznia 1991 r. do dnia 31 marca 1991 r.) przypadają w okresie obowiązywania ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin (Dz.U. Nr 40, poz. 268 ze zm.). Zgodnie z art. 2 pkt 2 tej ustawy przez użyte w ustawie określenie „domownicy” – rozumie się członków rodziny rolnika i inne osoby pracujące w gospodarstwie rolnym, jeżeli pozostają we wspólnym gospodarstwie domowym z rolnikiem, ukończyły 16 lat, nie podlegają obowiązkowi ubezpieczenia na podstawie innych przepisów, a ponadto praca w gospodarstwie rolnym stanowi ich główne źródło utrzymania. Stosownie natomiast do § 2 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 marca 1983 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin (Dz.U. Nr 21, poz. 94 ze zm.) przy ustalaniu obowiązku ubezpieczenia domowników uznaje się, że praca domownika w gospodarstwie rolnym stanowi jego główne źródło utrzymania, jeżeli nie osiąga on dochodów z innych źródeł w wysokości przekraczającej miesięcznie połowę najniższego wynagrodzenia obowiązującego w gospodarce społecznej.

W obu w/w spornych okresach C. K. podlegała obowiązkowemu ubezpieczeniu z tytułu zatrudnienia w Ż. Zakładach (...) w Ż.. Z kopii kart zarobkowych wnioskodawczyni z całego okresu zatrudnienia w tych Zakładach (lata 1983-1992)

wynika, że wysokość jej wynagrodzenia za pracę w każdym kolejnym miesiącu zatrudnienia znacznie przekraczała połowę najniższego wynagrodzenia za pracę w gospodarce uspołecznionej obowiązującego w poszczególnych okresach (dowód: kopie kart zarobkowych z lat 1983-1992 – k. 14-18v akt organu rentowego). Sprawia to, że okresów: od dnia 1 stycznia 1983 r. do dnia 27 lutego 1985 r. oraz od dnia 1 stycznia 1989 r. do dnia 31 grudnia 1990 r., zgodnie z ostatnio powołanymi przepisami, nie można zaliczyć do okresu podlegania C. K. ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu rolników. Z kolei zaliczeniu do tego ubezpieczenia okresu od dnia 1 stycznia 1991 r. do dnia 31 marca 1991 r. sprzeciwiają się przepisy art. 7 ust. 1 oraz art. 20 ust. 1 pkt 3 i ust. 3, obowiązującej od dnia 1 stycznia 1991 r., powołanej wyżej ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników.

W tym miejscu należy zauważyć, że oba sporne okresy zostały zaliczone C. K. do stażu ubezpieczeniowego przy ustalaniu przez ZUS Oddział w S. prawa do emerytury pracowniczej oraz wysokości tego świadczenia, co wyraźnie potwierdza powołane w apelacji pismo ZUS Oddziału w S. z dnia 14 sierpnia 2010 r. (k. 4 akt sprawy).

Podleganie wnioskodawczyni w spornych okresach obowiązkowemu pracowniczemu ubezpieczeniu społecznemu sprawia, że dla prawidłowego rozstrzygnięcia sprawy niniejszej nie miała znaczenia okoliczność, czy za te okresy zostały zapłacone za C. K. składki na Fundusz Ubezpieczenia Społecznego (...). W związku z tym wskazane w apelacji dowody zostały pominięte jako nie mające istotnego znaczenia dla prawidłowego rozstrzygnięcia sprawy niniejszej.

Prawidłowo zatem Sąd I instancji ustalił, że wnioskodawczyni C. K. nie udowodniła podlegania przez okres co najmniej 25 lat ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu rolników, co oznacza, że nie spełniła wszystkich warunków do emerytury rolniczej, bliżej określonych w art. 19 ust. 1 oraz art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, które, co wymaga podkreślenia, muszą być spełnione łącznie.

Zaskarżony wyrok odpowiada więc prawu, a apelacja wnioskodawczyni jako bezzasadna podlegała oddaleniu.

Z przedstawionych wyżej względów Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji.